

چگونه رمه گردانی می تواند از بحران تنوع زیستی پیشگیری کند^۱

نویسنده: ایان اسکونز^۲

منبع: وبسایت موسسه مطالعات توسعه دانشگاه ساسکس^۳ به نقل از نشریه The Conversation

تاریخ انتشار: ششم دسامبر ۲۰۲۲

مترجم: حمیدرضا زرنگار

جهان در حال از دست دادن تنوع زیستی خود است. تخمین زده می شود که ۴۱ هزار گونه جانوری اکنون در معرض انقراض اند. رهبران جهان در کنفرانس تنوع زیستی کاپ ۱۵ سازمان ملل در مونترال^۴ این ماه گرد هم می آیند تا راه های معکوس کردن این کاستی را مورد بحث و بررسی قرار دهند. انتظار می رود شرکت کنندگان یک چارچوب جهانی را اتخاذ کنند که اقداماتی را برای حفاظت از تنوع زیستی تعیین کند.

یک رویکرد، حفظ ۳۰ درصد از مساحت زمین و دریا از طریق مناطق حفاظت شده و سایر اقدامات حفاظتی در مناطقی با فعالیت محدود انسانی است. برخی از فعالان خواستار تحقق این هدف تا پایان دهه حاضر هستند؛ اما بسیاری از زمین هایی که برای حفاظت در نظر گرفته شده توسط بومیانی اشغال گردیده اند که امکان دارد پس از این طرد یا آواره شوند. رمه گردان ها یکی از این گروه ها هستند.

میلیون ها تن رمه گردان در محیط های متنوع در سراسر جهان گله چرانی می کنند. مطالعات موردی از سراسر جهان نشان می دهد که گنجاندن جوامع شبانی در ابتکارات حفاظتی می تواند به رفع تنش هایی که در اطراف مناطق حفاظت شده پدید می آیند، کمک کند و در عین حال تنوع زیستی را بهبود بخشد.

اهمیت رمه گردانی

^۱ How pastoral farming can help to avoid a biodiversity crisis

^۲ Ian Scoones

^۳ <https://www.ids.ac.uk>

^۴ در کاپ ۱۵ (COP15) از ۷ تا ۱۹ دسامبر ۲۰۲۲ دولت ها از سراسر جهان در شهر مونترال کانادا گرد هم آمدند که در باره مجموعه جدیدی از اهداف برای هدایت اقدامات جهانی تا سال ۲۰۳۰ در جهت توقف و معکوس ساختن روند از بین رفتن طبیعت به توافق برسد. این مقاله یک روز پیش از این گردهمایی توسط وبسایت موسسه مطالعات توسعه دانشگاه ساسکس انگلستان به نقل از نشریه The Conversation انتشار یافت.

چرای متحرک دام می تواند برای حفظ تنوع زیستی مراتع ضروری باشد. دام های مهاجر بذرها را در فواصل زیاد پراکنده ساخته؛ خاک را با سرگین و ادرار خود بارور می کنند و رشد گیاه را تسریع می نمایند.

چرای خفیف و سُم کوب کردن خاک و علف می تواند به اکوسیستم ها اجازه دهد که پس از دوره های شدید استفاده، دوباره احیا شوند. علاوه بر آن رمة گردانی می تواند از بقای بسیاری گونه های مهم جانوری حمایت کند. گرگ های هندی برای پرسه زدن به فضاهاى بزرگ وابسته هستند؛ اما در سال های اخیر تعداد آن ها کاهش یافته است و کمی بیش از سه هزار قلاده از آن ها در علفزارهای هند باقی مانده اند. با این حال، گوسفندها و بزهایی که توسط جوامع دامدار در این علفزارها چرا می شوند طعمه گرگ های هندی اند. لاشه دام همچنین منبع غذایی برای گونه های در خطر انقراض نظیر کرکس اروپایی است.

حمایت از حفاظت

برنامه تحقیقاتی پَسترس^۵ که من در رهبری آن اشتراک دارم، بررسی می کند که چگونه دامداران می توانند در زمین هایی که برخی افراد آن را حاشیه ای می دانند، از جمله دشت ها، کوه ها و بیابان ها، غذا تولید کنند. مراقبت از زمین جزء ضروری معیشت آن ها است. پَسترس همچنین بر دانش صمیمی دامداران از اکوسیستم هایی که در آن زندگی می کنند، تأکید می کند. تحقیقات نشان می دهد که چگونه دامداران می توانند در تلاش های حفاظت از تنوع زیستی شریک باشند. برای مثال، شکار غیرقانونی حیات وحش به یک چالش بزرگ برای حفاظت در بخش هایی از جنوب صحرای آفریقا تبدیل شده است؛ اما پاسخ استاندارد، نظامی کردن حفاظت با مسلح کردن محیط بانان، و طرد کردن مردم از مناطق حیات وحش بوده است. با این حال، دامداران می توانند با عمل به عنوان محیط بان، وقوع شکار غیرقانونی حیات وحش را کاهش دهند.

در کنیا طرحی پیشنهاد شده که در آن به طور مثال دامداران به مقامات هشدار دهند که در مکانی شکار غیرقانونی تجاری شده است و یا درخواست شود که از منابع آب برای استفاده مشترک حیات وحش و دام محافظت شود.

دامداری متحرک برای مدت طولانی جزء مهمی از سلامت بوم شناختی در علفزارهای اسپانیا بود. حرکت دام در مسیرهای روستایی یا همان جاده های مالرو به بذرهاى گیاهان اجازه می دهد تا در مسافت های بالا در پشم و

^۵ Pastres

سُم‌های گوسفندان پراکنده شوند. این موضوع باعث افزایش تنوع زیستی و ارتباطات بین مناطق مهم اکولوژیکی می‌شود.

به همین ترتیب، پارک‌های فرامرزی^۶ - که مناطق حفاظت‌شده زیست‌محیطی اند که در سراسر مرزهای کشور قرار دارند - امکان استفاده انعطاف‌پذیر از مکان‌های چرا را از طریق حرکت فراهم می‌کنند. در جنوب آفریقا، برداشتن حصارها به دام‌های اهلی و حیوانات گیاهخوار غیر اهلی مانند فیل‌ها و گوزن‌های یالدار آفریقایی اجازه می‌دهد تا در مناطق وسیع و محیط‌های متنوع حرکت کنند.

مراعات با مدیریت ضعیف که در آن جمعیت مرتعی در حال کاهش است نیز مستعد آتش‌سوزی‌های خطرناک‌اند. یک مطالعه نشان داد که چگونه کشاورزی شبانی در مناطقی از یونان که بین سال‌های ۱۹۶۱ تا ۲۰۱۷ در معرض آتش‌سوزی‌های مراتع بودند، کاهش یافت. کاهش چرای دام منجر به تولید بیوماس خشک بیش‌تر به عنوان سوخت آتش‌سوزی‌ها شده است. در برخی مناطق، جنگل‌کاری جایگزین چرای دام شد و آسیب‌پذیری این مناطق را در برابر آتش‌سوزی بیش‌تر می‌کند.

حفاظت محدود کننده^۷

مدت‌هاست که اکولوژی اراضی چراگاهی دستخوش بدفهمی گردیده‌اند. ارزیابی‌های جهانی از تأثیر تولید دام اغلب همه نظام‌های دامی را دشمن طبیعت معرفی می‌کنند. تفاوت قایل نشدن بین این نظام‌ها منجر به این شده که سیاستگذاران دامداران را به مشارکت در تخریب محیط زیست متهم سازند. مداخله‌گری‌های حفاظتی به عنوان بهانه‌ای برای تخلیه دامداران سنتی از اراضی خود به کار رفته است. مراتع در سال‌های اخیر به عنوان بخشی از الگوی گسترده زمین‌خواری سبز^۸ برای راهیابی دیگر پروژه‌ها لگد مال شده‌اند.

مراتع شبانی برای سرمایه‌گذاری‌های زیست‌محیطی از جمله پروژه‌های جنگلداری، طرح‌های جبران کربن، تولید سوخت زیستی و اکوتوریسم تغییر کاربری یافته‌اند؛ اما مراتع اغلب برای طرح‌های درختکاری پیشنهادی حامیان بازسازی مناطق مرتعی، نامناسب‌اند. شیوه‌های شبانی این ایده حفاظتی که بهترین نوع اکوسیستم، وحشی و به شدت محافظت‌شده می‌باشد را نیز به چالش می‌کشند.

^۶ Transfrontier Parks

^۷ Exclusionary Conservation

^۸ Green Grabbing

به عنوان اکوسیستم های باز، وضعیت طبیعی مراتع به شکل جنگل های سایه دار بسته نیست، بلکه ترکیبی از علف و درخت است که توسط آتش و چرا نگهداری می شوند^۹. چنین طرح های حفاظتی می توانند کاربری متحرک مراتع را تضعیف کنند، همان رویکردی که برای قرن ها به دامداران کمک می کرد این محیط ها را حفظ کنند.

به واسطه ویژگی هایی نظیر انعطاف پذیری، تحرک و سازگاری، دامداران می توانند به عنوان بخشی از طبیعت با موفقیت عمل کنند. تحقیقات نشان داده است که چگونه دامداران می توانند منابع را به روش هایی مدیریت کنند که به نفع حفاظت از تنوع زیستی باشد. این درس ها هستند که باید محور بحث در کاپ ۱۵ قرار بگیرند.

۹ اعتقاد به نقش آتش در حفظ اراضی مرتعی از این واقعیت ناشی می گردد که آتش بخشی طبیعی از اکوسیستم علفزار است و به حفظ سلامت و قدرت آن کمک می نماید؛ خاک را گرم می کند؛ از بستر برگ که هر سال جمع می شود می کاهد و به نور خورشید اجازه نفوذ می دهد.